

Ontvangen: 9 juli 2024

2024-008++

> Retouradres Postbus 16375 2500 BJ Den Haag

Hogeschool Utrecht
T.a.v. het College van Bestuur
Postbus 573
3500 AN UTRECHT

Hoger Onderwijs en
Studiefinanciering
Rijnstraat 50
Den Haag
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Onze referentie
46069502

Bijlagen
1

Datum 9 juli 2024
Betreft Besluit wijziging bekostigingsniveau hbo-associate degree Schrijftolk
Nederlandse Gebarentaal

*Als u belang hebt bij dit besluit,
dan kunt u hiertegen binnen 6
weken, gerekend vanaf de
verzenddatum, bezwaar maken.
Stuur uw bezwaarschrift naar
DUO, Postbus 30205, 2500 GE
Den Haag. U kunt uw bezwaar
ook digitaal indienen op
www.bezwaarschriftenocw.nl.*

Geacht bestuur,

Met de brief van E. Reuling, door de commissie Doelmatigheid Hogeronderwijs (hierna: CDHO) ontvangen op 7 februari 2024, hebt u mij verzocht het bekostigingsniveau van de associate degree-opleiding schrijftolk Nederlandse gebarentaal te wijzigen van 'hoog' naar 'top'.

Advies CDHO

De CDHO heeft mij bij brief van 13 mei 2024, kenmerk 2024-008, positief geadviseerd over uw verzoek. Dit advies, dat integraal deel uitmaakt van dit besluit, treft u hierbij als bijlage aan.

Bekostigingsbesluit

Gelet op het bovengenoemde advies van de CDHO, het bepaalde in de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (hierna: WHW) en in de Regeling macrodoelmatig opleidingsaanbod hoger onderwijs 2023 (hierna: Regeling), heb ik besloten om het bekostigingsniveau van de hbo Associate degree schrijftolk Nederlandse gebarentaal (CROHO 80030) te wijzigen van 'hoog' naar 'top'.

Beoordelingskader

De wettelijke grondslag voor mijn besluitvorming is gelegen in artikel 6.2, derde lid in samenhang met artikel 6.13 van de WHW. Voorts is mijn brief 'Wijzigingen in herziene Regeling macrodoelmatig opleidingsaanbod hoger onderwijs' aan de instellingen voor hoger onderwijs van 12 juni 2023 leidraad geweest voor mijn afwegingen.

Motivering

Voor de nadere motivering bij het besluit verwijs ik u naar het genoemde advies van de CDHO.

Procedure tot wijziging bekostigingsniveau

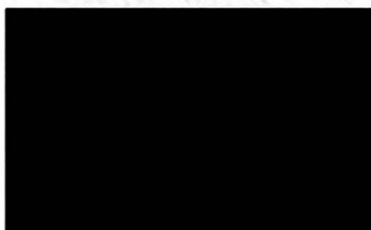
OCW zal de wijziging van het bekostigingsniveau verwerken in bijlage 13 van de Regeling financiën hoger onderwijs. Tevens stelt OCW DUO op de hoogte van deze aanpassing.

Een afschrift van deze brief is verzonden aan de CDHO, DUO en de VH.

Onze referentie
46069502

Met vriendelijke groet,

de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
namens deze,
de directeur Hoger Onderwijs en Studiefinanciering,

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
T.a.v. de Minister
Dhr. dr. R.H. Dijkgraaf
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag

Postadres CDHO
Postbus 85498
2508 CD Den Haag
Bezoekadres CDHO
Parkstraat 83
2514 JG Den Haag
T: 070 8505300

W: www.cdho.nl
E: info@cdho.nl

Onderwerp	Kenmerk CDHO	Kenmerk aanvrager
Wijziging bekostigingsniveau Hogeschool Utrecht Voltijd hbo Associate degree Schrijftolk Nederlandse Gebarentaal	2024-008	OO&S/SM-TR/2024-1587
		Datum
		13 mei 2024

Geachte heer Dijkgraaf,

Hierbij ontvangt u het advies van de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs (CDHO) over het verzoek van de Hogeschool Utrecht om het bekostigingsniveau van de hbo Associate degree Schrijftolk Nederlandse Gebarentaal van 'hoog' naar 'top' te wijzigen (brief van 7 februari 2024 met kenmerk OO&S/SM-TR/2024-1587). De commissie heeft het dossier voor deze aanvraag op 13 februari ontvangen. Op 20 februari is de behandeling van de aanvraag opgeschort en is de aanvrager in de gelegenheid gesteld om de ontbrekende informatie te leveren. Op 26 april is de aanvulling ontvangen en is de aanvraag weer door de commissie in behandeling genomen.

De wettelijke grondslag voor dit advies is gelegen in artikel 6.2 lid 3 in samenhang met artikel 6.13 van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (WHW). Verder heeft de brief 'Wijzigingen in herziene Regeling macrodoelmatig opleidingsaanbod hoger onderwijs' van 12 juni 2023 voor de commissie als leidraad gediend.

Advies Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs

Gelet op het hiernavolgende adviseert de commissie u om *positief* te besluiten op het verzoek van de Hogeschool Utrecht om de hoogte van de bekostiging van de hbo Associate degree Schrijftolk Nederlandse Gebarentaal van 'hoog' naar 'top' te wijzigen.

1. Omschrijving van de aanvraag

De aanvrager biedt de Nederlandstalige hbo Associate degree Schrijftolk Nederlandse gebarentaal (hierna ook: NGT) aan in de gemeente Utrecht. Het betreft een opleiding van 120 studiepunten die in voltijdvorm wordt aangeboden. De opleiding is momenteel opgenomen in het RIO-onderdeel 'Onderwijs' en is ingedeeld op het bekostigingsniveau 'hoog'.

Binnen de hbo Ad Schrijftolk NGT leren studenten volgens de aanvrager gesproken Nederlands en relevante omgevingsgeluiden leesbaar te maken voor doven en slechthorenden door gebruik te maken van een Velotype toetsenbord, rekening houdend met de behoeften van de klant(en).

De opleiding is toegankelijk voor studenten met een havo-, vwo- of mbo-4-diploma.

Afgestudeerden kunnen aan het werk als Schrijftolk NGT.

2. Analyse verwant aanbod

De aanvrager stelt dat de opleiding uniek is omdat er geen enkele andere hogeschool in Nederland onderwijs aanbiedt gericht op de doven- en slechthorendengemeenschap. De aanvrager constateert daarom dat er geen sterk verwant aanbod is. De commissie deelt het standpunt van de aanvrager.

3. Onderbouwing wijziging RIO-indeling

De RIO-indeling van de onderhavige opleiding wordt niet gewijzigd.

4. Onderbouwing wijziging bekostigingsniveau

De aanvrager stelt voorop dat het bekostigingsniveau van de opleiding bij de start al ontoereikend was om de kosten van de opleiding te kunnen dekken en dat de instelling jaarlijks met veel moeite voldoende financiering heeft kunnen vinden om de opleiding te kunnen blijven aanbieden. De instelling is de opleiding ondanks de structureel ontoereikende rijksfinanciering (een jaarlijks tekort van circa € 600.000 voor beide opleidingen samen) blijven aanbieden omdat zij het van groot maatschappelijk belang vindt om deze opleiding binnen het Nederlandse opleidingslandschap te behouden. De aanvrager onderstreept hierbij dat deze opleiding de enige hbo bachelor is die specifiek gericht is op de doven- en slechthorendengemeenschap.

De aanvrager zet uiteen dat de structurele hoge kosten van de opleiding samenhangen met het feit dat studenten binnen de nominale studieduur zowel een volledige taal als het leren doceren of tolken moeten leren, hetgeen een hoge docent-studentratio vereist. Er is nu sprake van een 1:20 ratio, terwijl de aanvrager een ratio van 1:15 wenselijk acht. De aanvrager beschrijft voorts dat er gewerkt moet worden met kostenintensief materiaal, zoals video, omdat de Nederlandse gebarentaal manueel-visueel is. Daarbij komt dat het lesmateriaal grotendeels door de docenten zelf ontwikkeld moet worden, slechts ten dele herbruikbaar is en er geen gebruik gemaakt kan worden van schaalvoordelen door het delen van lesmateriaal met andere opleidingen omdat de opleiding

uniek is. De aanvrager beschrijft ook dat de werkprocessen intensief zijn omdat veel van de docenten en medewerkers zelf doof zijn en er tolken ingezet moeten worden om teamdagen e.d. samen met de medewerkers die de NGT niet beheersen goed vorm te kunnen geven. Er is tot slot sprake van tragere werkprocessen, omdat er voor vergaderingen met de inzet van tolken meer overlegtijd nodig is.

In de wet wordt het uitgangspunt gehanteerd dat de hoogte van de bekostiging die bij aanvang van de opleiding wordt toegekend passend is en dat wijziging van het bekostigingsniveau uitsluitend mogelijk is indien sprake is van gewijzigde omstandigheden die een hoger bekostigingsniveau rechtvaardigen. De aanvrager voert daartoe drie argumenten aan.

Ten eerste stelt de aanvrager dat het opleidingsniveau van doven en slechthorenden sinds de oprichting van het instituut in 1997 sterk gestegen is.¹ De aanvrager beargumenteert dat het hogere opleidingsniveau van werkende dove mensen leidt tot meer inzet van tolken NGT in zakelijke context en dat er ook hogere eisen worden gesteld aan de vaardigheden van tolken en docenten.

De commissie constateert dat de bron waar de aanvrager naar verwijst beschrijft dat in Amerika doven gemiddeld een lager opleidingsniveau hebben dan horenden en dat er geen gegevens bekend zijn over het opleidingsniveau van Nederlandse dove mensen. De commissie stelt vast dat de stelling van de aanvrager dat het opleidingsniveau van doven en slechthorenden sinds 1997 gestegen is niet herleidbaar is tot de bron en laat dit deel van het betoog dan ook buiten beschouwing.

Ten tweede stelt de aanvrager dat de erkenning van de Nederlandse Gebarentaal in 2021 als officiële landstaal naast het Nederlands en Fries het belang van de onderhavige opleiding heeft versterkt. De erkenning leidt ertoe dat dove mensen het recht hebben om de Nederlandse Gebarentaal te gebruiken (bijvoorbeeld bij het afleggen van de eed of belofte en in een rechtszaak). Daarnaast betekent het dat de overheid haar communicatie (bijvoorbeeld bij publieke bekendmakingen, maar ook alarmsignalen) ook door middel van de Nederlandse Gebarentaal moet verzorgen.² De commissie stelt met de aanvrager vast dat de onderhavige opleiding de enige opleiding is die schrijftolken NGT opleidt en dat de kwaliteitseisen die aan de opleiding worden gesteld als gevolg van deze officiële erkenning zijn aangescherpt.

Ten derde stelt de aanvrager dat het aantal dove medewerkers binnen het instituut dat de opleiding aanbiedt in de laatste 12 jaar fors is toegenomen. Deze grotere inzet van dove medewerkers, zowel docenten als ondersteunende staf, vraagt om meer getolkte en schriftelijke communicatie, wat langer duurt en meer kosten met zich meebrengt. De aanvrager benadrukt in dat kader dat de toename in het aantal dove medewerkers met name zichtbaar is bij de hogere functies (hogeschoolhoofddocent, onderzoeker, onderwijsontwikkelaar). In deze functies werken dove en slechthorende mensen intensief samen met mensen die de Nederlandse Gebarentaal niet beheersen, hetgeen meer tijd en geld kost. De aanvrager merkt daarbij op dat deze beweging de laatste 25 jaar internationaal zichtbaar is.³

¹ 'Literatuurstudie naar de Leefsituatie van Vroegdove Volwassenen' (Prawiro-Atmodjo, Langendoen en Tijsseling 2016)

² www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/erkende-talen/de-nederlandse-gebarentaal-nga#:~:text=De%20NGT%20is%20sinds%201%20juli%202021%20een%20offici%C3%ABle%20taal.

³ 'Deaf People in the Workplace' (Sommer Lindsay, Cameron en Napier in *Intercultural Issues in the Workplace*, 2023, p. 241-254)

De commissie stelt vast dat uit het dossier blijkt dat de hoogte van de bekostiging van de hbo Ad Schrijftolk NGT vanaf de start van de opleiding niet toereikend is geweest, maar dat dat op zichzelf geen reden is om de hoogte van de bekostiging te wijzigen. De commissie overweegt voorts dat uit de argumentatie van de aanvrager blijkt dat de erkenning van NGT als officiële landstaal ertoe leidt dat er steeds hogere kwaliteitseisen aan de opleiding worden gesteld en dat de opleiding nog kostenintensiever is geworden. Deze maatschappelijke ontwikkeling is naar mening van de commissie hoogst uitzonderlijk en rechtvaardigt wijziging van het bekostigingsniveau van 'hoog' naar 'top'.

5. Zienswijzen

Vanaf 20 februari 2024 is op de website van de commissie kennisgegeven van het voornemen van de Hogeschool Utrecht om het bekostigingsniveau van de hbo Ad Schrijftolk NGT van 'hoog' naar 'top' te wijzigen. Hiermee is aan de instellingen voor hoger onderwijs en andere belanghebbenden de mogelijkheid gegeven om hun zienswijzen op dit voornemen kenbaar te maken. Er zijn geen zienswijzen ingediend.

Conclusie

Gelet op het voorgaande adviseert de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs u om positief te besluiten op het voorliggende verzoek om het bekostigingsniveau van de hbo Ad Schrijftolk NGT van 'hoog' naar 'top' te wijzigen.

De Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs

drs. P.M.M. Rullmann
Voorzitter CDHO